

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 28. února 2020
Č. j. MSP-50/2020-LO-SP/5
Počet listů: 1

Vážený pane poslanče,

obracím se na Vás v souvislosti s Vaším dotazem na důsledky zavedení apelačního principu ve správním soudnictví. Vámi zasláný návrh jsme prodiskutovali a dovolujeme si k němu uvést následující.

Rozumíme důvodům předložení tohoto návrhu i problematice nedostatečné vymahatelnosti rozsudků správních soudů, které vedou k podávání opakovaných správních žalob. O zavedení apelace v určitém rozsahu do správního soudnictví je možné diskutovat, ale jedná se o zásadní změnu koncepce správního soudnictví, kterou nelze provést bez řádné analýzy a diskuze. V současné době plánujeme zahájit debaty o novele soudního řádu správního, ve kterých je možné se na tuto problematiku hlouběji zaměřit. Zásah do kasačního principu, který má jen málo výjimek, formou pozměňovacího návrhu ke sněmovnímu tisku týkajícímu se jiné problematiky, nepovažujeme za vhodný. Předložený návrh otevírá více problémů, než kolik jich reálně řeší.

Pokud by byl kasační přezkum změněn na přezkum apelační, došlo by k prolomení mezí soudní kognice, která byla dosud důvodně omezena na následnou kontrolu existujícího správního aktu. Soud by musel zjistit jiný skutkový stav, než ze kterého vyšel správní orgán. S tím souvisí prolomení pravidla, že soud rozhoduje dle skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu a musel by nalézat právo ke dni svého rozhodování. V důsledku toho by byl soud nucen provádět rozsáhlé dokazování, k čemuž nemá procesní nástroje. S touto problematikou se zároveň pojí nutnost odbornosti a dostatečné specializace soudců, neboť by museli například určovat výši starobního důchodu nebo jiných dávek, stanovit daňovou povinnost apod. Nyní mají toto odborné vzdělání a školení desítky tisíc úředníků.

Účastníkem řízení by nemohl být pouze žalobce a žalovaný, nýbrž všichni ti, kteří byli účastníky v řízení před správním orgánem prvního stupně. Soudní řízení by tak bylo fakticky pokračováním řízení správního.

Návrh dále prolamuje dosud nezpochybněný zákaz vstupu soudu do sféry diskrečního práva správního orgánu. Správní uvážení dovoluje správnímu orgánu se pohybovat v zákonem vymezených hranicích. Uvážení je chráněno před zásahem soudní moci, dokud ho správní orgán nepřekročí.

Navrhovanou změnou by došlo také k prodloužení řízení, což je v rozporu s účelem Vašeho návrhu. Zároveň nelze vyloučit navýšení počtu kasačních stížností, neboť návrh

nevylučuje možnost podávání kasačních stížností oběma stranami z důvodu domáhání se jiného znění výroku, než jaký zvolil krajský soud.

Stran výše zmíněného dále upozorňujeme, že návrh ve svém důsledku předpokládá nahrazení vůle správního orgánu soudem, a tedy chybí odůvodnění vydání nového rozhodnutí správním orgánem, který pouze převezme závazný právní názor soudu vyjádřený ve výroku rozsudku; posledním rozhodnutím ve věci přitom není rozsudek soudu. Takový rozsudek by dle Vašeho návrhu již byl vykonatelný a sloužil by jako exekuční titul. Ve Vámi navrženém postupu by docházelo pouze k prodlužování řízení v důsledku uložení lhůty pro vydání nového rozhodnutí s předem stanoveným výrokem od soudu. S tématem vymáhání rozsudku také vyvstává otázka faktické proveditelnosti vymáhání rozsudku soudu například exekutorem. Nelze ani vyloučit, že by správní orgán počal být nečinným ve vydání konečného rozhodnutí, neboť by nesouhlasil s právním názorem soudu. V takovém případě, by byl popřen účel návrhu, neboť by se účastník musel obracet nejen se stížností na nečinnost na úřad, ale i s žalobou na soud, a nedošlo by tedy k urychlení řízení.

Co se týče náhrady škody, je nutné upozornit na skutečnost, že předložený návrh neřeší otázku odpovědnosti za škodu. Možnost požadovat regresivní úhradu je přímo závislá na určení odpovědného subjektu. Problematika by měla být předmětem rozsáhlejší diskuze, přičemž nelze vyloučit nutnost zásahu do zákona o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Lze očekávat velké dopady na státní rozpočet z hlediska náhrad škod, nejen v důsledku prodloužení délky řízení, ale i možného zvýšeného počtu kasačních stížností oběma stranami.

S pozdravem

Vážený pan poslanec
Mgr. et Mgr. Jakub Michálek
předseda poslaneckého klubu Pirátů
Sněmovní 176/4
118 26 Praha 1 - Malá Strana